

MỘT SỐ BÀI VĂN NGHỊ LUẬN VỀ SỰ VÔ CẢM CỦA CON NGƯỜI HIỆN NAY

1. Dàn ý Dàn ý nghị luận xã hội về căn bệnh vô cảm

Mở bài

- Dẫn dắt vào vấn đề cần nghị luận: Trong cuộc sống hiện nay tồn tại nhiều căn bệnh nguy hiểm mà cách chữa chỉ có một, đó chính là sự thay đổi suy nghĩ từ chính bản thân mỗi người.
- Nêu vấn đề cần nghị luận đặt ra ở đề bài: Bệnh vô cảm chính là một trong những căn bệnh nguy hiểm đang ngày càng phổ biến trong xã hội hiện nay.

Thân bài

- Giải thích khái niệm

- “Vô cảm”: “Vô” (tức “không”), “cảm” (tình cảm, cảm xúc), “vô cảm” có thể hiểu là không có tình cảm, cảm xúc
- Căn bệnh này có thể hiểu là sự thờ ơ, không quan tâm đến những sự vật, sự việc xung quanh mình.

- Thực trạng, biểu hiện của căn bệnh vô cảm trong cuộc sống

- Căn bệnh vô cảm ngày càng phổ biến, lan rộng trong xã hội (kết hợp lồng các dẫn chứng trong quá trình phân tích):

- Thờ ơ, vô cảm với những hiện tượng trái đạo lí, những hiện tượng tiêu cực trong xã hội: Hiện tượng livestream trên mạng xã hội (hiện tượng học sinh cấp 2 tại Hải Dương), bắt gặp hiện tượng trộm cắp thì im lặng, học sinh thấy các hiện tượng tiêu cực như quay cóp, bạo lực học đường thì coi như không biết.
- Thờ ơ, vô cảm với những nỗi buồn, nỗi đau của chính những người đồng bào: Gặp người tai nạn bị tai nạn giao thông xúm vào bàn bạc, quay phim, chụp ảnh. Bỏ qua những lời kêu gọi giúp đỡ của đồng bào miền Trung bão lũ,...
- Thờ ơ, vô cảm với những vẻ đẹp của thiên nhiên, đất nước: Thờ ơ với những cảnh đẹp quê hương, thiếu ý thức giữ gìn vệ sinh tại các điểm du lịch...
- Thờ ơ, vô cảm với chính cuộc sống của bản thân mình: Hiện tượng học sinh đi học muộn, không chú ý học tập. Hiện tượng sinh viên thức rất khuya sử dụng smartphone, thể hiện sự thờ ơ với chính sức khỏe của bản thân...

- Phân tích nguyên nhân

- Sự phát triển nhanh chóng của cuộc sống khiến con người phải sống nhanh hơn, không còn thời gian để ý tới những gì xung quanh
- Sự bùng nổ mạnh mẽ của những thiết bị thông minh dẫn đến sự ra đời của các trang mạng xã hội ⇒ con người ngày càng ít giao tiếp trong đời thực
- Sự chiều chuộng, chăm sóc, bao bọc quá kĩ lưỡng cha mẹ đối với con cái ⇒ coi mình là trung tâm, không để ý đến điều gì khác nữa

2. Nghị luận xã hội về bệnh vô cảm hiện nay

Dân tộc ta từng tự hào về truyền thống đoàn kết, tương thân tương ái:

Nhiều điều phủ lấy giá gương,
Người trong một nước thì thương nhau cùng.

Thế nhưng cùng với sự phát triển ngày càng cao của đời sống vật chất thì điều đáng buồn là những biểu hiện của truyền thống tốt đẹp ấy lại mai một dần và chúng ta đang phải đối mặt với một căn bệnh tinh thần đáng sợ. Đó là "bệnh vô cảm" hay còn gọi là "makeno".

"Bệnh vô cảm" như một bệnh dịch lây lan trong toàn xã hội và rất nhiều người mắc phải, không nặng thì nhẹ. Vô cảm là thái độ thờ ơ, không có cảm xúc gì trước các sự vật, hiện tượng xung quanh, trước nỗi đau khổ, bất hạnh của người khác. Đây là thái độ, là cách sống tiêu cực đáng phê phán vì nó trái ngược với truyền thống đạo đức nhân ái, vị tha đã có từ bao đời của dân tộc ta. Vô cảm vốn là một trạng thái tâm lí, nhưng hiện nay nó đã trở thành một căn bệnh trầm kha khó chữa. Có thể nói thứ "vi rút" nguy hiểm của căn bệnh này đã và đang xâm nhập vào tất cả các tầng lớp, lứa tuổi mà tập trung nhiều nhất là ở các thành phố lớn có lối sống hiện đại.

Sự phát triển của xã hội ngày nay một mặt mang lại cuộc sống vật chất đầy đủ cho con người nhưng mặt khác nó lại làm nảy sinh tính ích kỉ, chỉ quan tâm đến việc thỏa mãn "cái tôi" mà quên mất "cái ta". Tiền bạc, danh vọng, quyền lực... là những cám dỗ khiến con người đam mê đời sống vật chất mà coi nhẹ đời sống tinh thần. Tuy nhiên, không thể đổ lỗi hết cho hoàn cảnh khách quan. Với không ít người, "bệnh vô cảm" bắt nguồn từ tính ích kỉ, từ nhận thức hạn hẹp, lệch lạc.

"Bệnh vô cảm" có rất nhiều biểu hiện khác nhau. Đó là sự thờ ơ trước niềm vui hoặc nỗi buồn của những người xung quanh hay thản nhiên trước một câu chuyện buồn trong sách báo hoặc trên phim ảnh. Nhưng đáng sợ hơn cả là thái độ lạnh lùng đến tàn nhẫn trước những đau thương, mất mát của đồng loại như trẻ em mồ côi, người già không nơi nương tựa, người khuyết tật, nạn nhân của thiên tai bão lụt... Trái tim của những kẻ mắc "bệnh vô cảm" không hề băng khoăn, rung động trước những gì liên quan tới lĩnh vực tinh thần. Họ không hiểu rằng lời mắng nhiếc, nhục mạ của họ sẽ khoét sâu nỗi đau trong lòng một đứa trẻ bất hạnh như thế nào. Một ánh mắt dửng dưng, khinh bỉ của họ trước một người khuyết tật sẽ làm tăng thêm mặc cảm và nỗi buồn khó nguôi ngoai.

"Bệnh vô cảm" còn biểu hiện qua thái độ dửng dưng hoặc cố tình né tránh khi chứng kiến người gặp nạn trên đường. Không ít kẻ vội vã bỏ đi, mặc kệ nạn nhân vì sợ mất thời gian, sợ liên lụy tới mình. Ở trường, ở lớp, "bệnh vô cảm" thể hiện qua thái độ thiếu quan tâm đối với các bạn yếu kém hoặc có hoàn cảnh khó khăn. Vô cảm còn thể hiện trong cung cách ứng xử lạnh nhạt, thiếu hòa đồng với bạn bè và người thân. Điều đó dẫn tới sự lỏng lẻo trong các mối quan hệ và ngày càng đẩy kẻ mắc "bệnh vô cảm" vào tình trạng cô độc, héo hắt về mặt tinh thần. Cuộc sống nhạt nhẽo của họ thực ra chỉ là sự tồn tại vô nghĩa mà thôi.

Câu chuyện ngụ ngôn Cháy nhà hàng xóm bình chân như vại xuất hiện từ thuở xa xưa kể về một anh chàng khi nhà hàng xóm liền vách bị cháy mà vẫn thản nhiên kéo chăn trùm đầu nằm ngủ, còn tặc lưỡi tự nhủ là cháy nhà người khác chứ có phải cháy nhà mình đâu mà sợ! Rốt cuộc, lửa cháy lan sang nhà anh ta, mọi thứ tan thành tro bụi. Lúc đó, anh ta mới tỉnh ngộ, ân hận vô đầu, bứt tai kêu khóc. Thờ ơ, lạnh nhạt đến ích kỉ như thế là tự chuốc họa vào thân.

"Bệnh vô cảm" hiện nay khá phổ biến trong xã hội và biểu hiện dưới nhiều hình thức, mức độ khác nhau. Một thanh niên không nhường chỗ cho cụ già trên xe buýt. Một học sinh lớn

thấy một em nhỏ té ngã mà không đỡ dậy. Đường bị kẹt mà nhiều người cứ cố tình luồn lách, không biết nhường nhau, vi phạm luật lệ giao thông. Thấy người bị tai nạn mà không giúp đỡ. Quay lưng ngoảnh mặt trước tình cảnh đau thương của đồng bào bị thiên tai, bão lụt, trước số phận bất hạnh của hàng ngàn trẻ thơ mồ côi, người già không nơi nương tựa... Đó là thái độ thờ ơ, lạnh nhạt đến tàn nhẫn. Thái độ ấy rất đáng phê phán và lên án. Nếu không, nó sẽ thành hiện tượng bình thường được xã hội chấp nhận và cứ thế lan rộng mãi như một bệnh dịch nguy hiểm.

Ở mức độ cao hơn, bệnh vô cảm đồng nghĩa với thái độ vô trách nhiệm, gây ra tác hại không nhỏ cho xã hội, cho đất nước. Có thể lấy một vài ví dụ trong các lĩnh vực như xây dựng, giao thông vận tải, giáo dục, y tế... Đó là những người có chức có quyền kí duyệt những dự án công trình lớn mà không nghĩ tới hậu quả sau mười năm hai mươi năm, người dân trong vùng sẽ sống ra sao. Chỉ vì một mối lợi nhỏ, họ có thể xóa sạch nhiều khu rừng nguyên sinh, biến thành trang trại trồng cà phê... nhưng cà phê chưa thu hoạch được thì lũ đã tràn về, gây thiệt hại to lớn về người và tài sản.

Rất nhiều công trình lớn xây dựng trên khắp đất nước lâm vào tình trạng dở dang, hoang phế vì những quyết định sai lầm của các vị lãnh đạo thừa nhiệt tình nhưng thiếu tài năng và kinh nghiệm, gây ra sự lãng phí ghê gớm, làm thâm hụt ngân quỹ quốc gia. Hiện tượng "rút ruột công trình" đến mức nguy hiểm là hậu quả không chỉ của thói tham lam mà còn là hậu quả của thái độ thờ ơ, vô trách nhiệm trước con người. "Đại công trường" ở tỉnh Hà Giang, cầu Văn Thánh, cầu Dền Xây, công trình nạo vét, cải tạo kênh Nhiều Lộc... ở thành phố Hồ Chí Minh, hàng loạt nhà máy đường ở miền Đông, miền Tây Nam Bộ xây xong "trùm mền" để đấy... chứng minh cho sự thiếu kiểm tra, đôn đốc, nhắc nhở của những người có trách nhiệm quản lí. Rốt cuộc là "cha chung không ai khóc", chỉ có nhân dân, Nhà nước là chịu thiệt thòi.

Vụ án tiêu cực PMU 18 làm chấn động dư luận trong và ngoài nước xảy ra cách đây chưa lâu là bằng chứng chứng minh cho "bệnh vô cảm" đã đến mức đồng nghĩa với tội ác. Những quan chức tham nhũng, mất phẩm chất đã liều lĩnh tham ô hàng triệu đô la để cờ bạc, cá độ bóng đá và ăn chơi sa đọa. Bao nhiêu cây cầu, bao nhiêu con đường do PMU 18 chỉ đạo thiết kế và thi công đều có vấn đề về chất lượng. Chắc chắn là họ luôn nghĩ đến quyền lợi cá nhân, tìm mọi cách để "vinh thân phì gia" chứ không nghĩ đến lợi ích to lớn và lâu dài của nhân dân, đất nước.

Trong lĩnh vực giáo dục, những hậu quả khôn lường xảy ra trước mắt và lâu dài do thói thờ ơ, lạnh nhạt gây ra cũng không phải là ít. "Bệnh thành tích", nạn gian lận trong thi cử, nạn mua bán bằng cấp... rồi tình trạng học sinh vùng sâu vùng xa phải học ba ca, thậm chí không có trường để học, không có kí túc xá tử tế để ở như báo chí thường phản ánh đã gây bức xúc và bất bình trong nhân dân. Bộ Giáo dục – Đào tạo biết rất rõ những hiện tượng tiêu cực đó và đã có những biện pháp hữu hiệu, nhằm hạn chế và dần dần đẩy lùi các hiện tượng tiêu cực ấy.

"Bệnh vô cảm" biểu hiện thường xuyên và rõ nét trong lĩnh vực y tế đến mức gần như là một tệ nạn khó dẹp. Lời thề Hy-pô-cơ-rát và những quy định về y đức đã bị không ít thầy thuốc coi nhẹ hoặc lãng quên trước ma lực ghê gớm của đồng tiền thời kinh tế thị trường. Trái tim họ chai đá, không còn rung động bởi nỗi đau đớn về thể xác, về tinh thần của bệnh nhân và gia đình bệnh nhân. Vì thế mới xảy ra những chuyện đáng lên án như bỏ mặc bệnh nhân nghèo đến chết vì không có tiền đóng viện phí. Hiện tượng bác sĩ khám bệnh qua loa chỉ bằng một hai câu hỏi trong vòng vài phút có thể nói là ở bệnh viện nào cũng có. Rồi việc kê đơn vô tội vạ, móc ngoặc với các nhà thuốc, các hãng dược để hưởng lợi bất chính trên sức khỏe và tính mạng bệnh nhân. Gần đây, báo chí đưa tin Ban Giám đốc bệnh viện ở một tỉnh phía Bắc thản nhiên lấy xe cấp cứu đi dự tiệc cưới, trong khi bệnh viện thiếu xe để cấp cứu

bệnh nhân. Những hiện tượng tiêu cực đó cần phải bị lên án trước dư luận, không thể để ngang nhiên tồn tại trong một xã hội văn minh, hiện đại.

Tuy không gây chết người như nhiều bệnh lí khác nhưng "bệnh vô cảm" cũng dẫn đến nhiều hậu quả đáng lo ngại. Nó ảnh hưởng xấu tới quá trình học tập và làm việc của mỗi cá nhân. Một người khó có thể làm việc đạt chất lượng khi không giữ mối quan hệ tốt đẹp, thân thiện với đồng nghiệp. Cũng như một học sinh nếu hằng ngày đến lớp chỉ biết chỗ ngồi của mình mà thờ ơ với bạn bè, trường lớp thì cũng khó mà học tốt vì không được sưởi ấm bởi niềm vui và tình cảm chân thành của thầy cô, bè bạn. Đáng buồn hơn cả là "bệnh vô cảm" đang dần dần làm mai một truyền thống tương thân tương ái tốt đẹp của dân tộc Việt Nam.

Làm thế nào để có phương thuốc đặc biệt chữa trị "bệnh vô cảm"? Trước hết vẫn phụ thuộc vào chính mỗi cá nhân. Chúng ta hãy sống có lí tưởng, mục đích đúng đắn, sống tử tế và hãy luôn nhớ rằng mọi suy nghĩ, hành động, lời nói của mình đều phải xuất phát từ lòng nhân ái. Hãy làm giàu tâm hồn bằng các tác phẩm văn chương nghệ thuật hoặc tích cực tham gia vào những phong trào, những hoạt động mang ý nghĩa xã hội rộng lớn... Chỉ cần có một tâm hồn cởi mở và một trái tim nhân hậu, biết thương người như thể thương thân là bạn sẽ chữa dứt được "bệnh vô cảm" đáng ghét và đáng phê phán ấy. Chúng ta hãy sống theo quan điểm đúng đắn mà Chủ tịch Hồ Chí Minh đã dạy và nêu gương sáng: Mình vì mọi người, mọi người vì mình thì chắc chắn mọi bi kịch của số phận sẽ lùi xa.

Có một giai thoại cảm động về Các Mác mà nhiều người trên thế giới đều biết. Đó là một lần trò chuyện cùng con gái, khi con gái hỏi điều gì làm cho ba quan tâm nhất, Mác đã trả lời: Tất cả những gì liên quan đến con người đều không xa lạ đối với ba. Quả thật, phải có sự quan tâm sâu sắc và tình thương yêu nhân loại vô bờ bến thì Mác mới viết được những tác phẩm bất hủ để bênh vực giai cấp bị bóc lột trong xã hội tư bản đầy áp bức, bất công.

Nếu như lòng vị tha và tình đoàn kết được mọi người ca ngợi và cổ vũ bao nhiêu thì bệnh vô cảm, thói thờ ơ, lạnh nhạt với con người bị phê phán và lên án bấy nhiêu. Cái thiện, điều tốt cần được nhân rộng; cái ác, cái xấu phải bị diệt trừ. Cả hai vấn đề trên nếu thực hiện đồng bộ và triệt để thì tin chắc rằng chẳng bao lâu nữa, đất nước Việt Nam sẽ tự hào sánh vai với các cường quốc năm châu như Bác Hồ từng mong ước và hi vọng.

3. Đề bài hãy trình bày suy nghĩ của mình về hiện tượng bệnh vô cảm hiện nay trong đời sống chúng ta

Trong đời sống đang phát triển mạnh mẽ về công nghệ, máy móc, con người có thể kiếm được nhiều tiền hơn, giàu có hơn, nhưng có một thứ dường như có biểu hiện vơi đi, đó là sự quan tâm giữa người với người? Cuộc sống công nghiệp với những tất bật và tốc độ vận động quá nhanh khiến người ta hăng hụt đến mức ít quan tâm đến nhau hơn. Phải chăng những tất bật ấy là nguyên nhân khiến "bệnh vô cảm" có cơ hội lan rộng?

Vô cảm là một căn bệnh hiện không có trong danh sách của ngành y học, nhưng nó đã ảnh hưởng rất lớn đối với đời sống con người. Vậy "bệnh vô cảm" là gì? Vô là không, cảm là tình cảm, cảm xúc. Vô cảm là trạng thái con người không có tình cảm. Sống khép mình lại, thờ ơ lạnh nhạt với tất cả mọi việc xung quanh. Trong nhịp sống hiện đại ngày nay, một số người tự chỉ lo vun vén cho đời sống cá nhân và quay lưng lại với cộng đồng xã hội. Một số người tự làm mình trở nên xa lánh, không quan tâm đến ai, không biết đến niềm vui nỗi buồn của người khác. Đó là "bệnh vô cảm". Chỉ lo chạy theo giá trị vật chất, đôi khi con người ta đã vô tình đánh mất đi vẻ đẹp đích thực của tâm hồn. Cuộc sống dù có sung túc hơn, giàu sang hơn, nhưng khi con người không biết quan tâm yêu thương nhau, thì đó vẫn không được xem là cuộc sống trọn vẹn được. Ngại giúp đỡ những người gặp khó khăn hoạn nạn, cuộc sống của chúng ta dần đi ngược lại với truyền thống đạo đức tốt đẹp của nhân dân từ xưa "Lá lành đùm lá rách".

Ngày nay, một số người chỉ biết sống và nghĩ cho riêng mình. Như khi thấy bao người hành khất bên đường, họ không giúp đỡ, thậm chí còn khinh miệt, dè bủ chế nhạo trước nỗi bất hạnh của những mảnh đời đáng thương đó. Và cũng như bao tệ nạn, bao việc xấu xa cướp giật giữa đời thường vẫn xảy ra hằng ngày đầy thôi, nhưng không, ai dám can ngăn. Vì sao? Vì sao con người lại vô cảm như vậy? Phải chăng cũng vì họ sợ, sợ sẽ gặp rắc rối liên lụy, cho nên không dại gì lo nghĩ đến chuyện của người khác. Nhưng đó không là "chuyện của người khác", đó chính là những vấn đề chung của xã hội. Sao con người lại có thể quay lưng lại với chính cộng đồng mình đang sống được kia chứ! Và không chỉ dừng lại ở một vài cá nhân, bộ phận nhà nước cũng có lối sống ích kỉ như vậy. Một vài cơ quan giàu sang luôn tìm cách bóc lột người dân, như về việc chiếm đất đai, tài sản... Rồi sau đó, họ ngoảnh mặt đi một cách lạnh lùng, bỏ lại sau lưng những mảnh đời khốn khổ cùng bao giọt nước mắt hờn trách cuộc đời không thể sẻ chia cùng ai. Đó không phải là biểu hiện của "bệnh vô cảm" hay sao!

Nếu cứ mãi tiếp tục như vậy, cuộc sống này sẽ mất hết tình thương, mất hết niềm cảm thông san sẻ, mất đi cả truyền thống đạo đức quý báu ngày xưa. Sẽ không còn là "một con ngựa đau cả tàu bỏ cỏ nữa", mà chỉ còn lại sự lạnh nhạt, sự thờ ơ vô cảm. "Tình thương là hạnh phúc của con người", liệu cuộc sống này có còn ý nghĩa nữa hay không nếu con người cứ tự khép mình lại và chỉ biết sống cho bản thân? Liệu bạn có cảm thấy hạnh phúc nếu xung quanh mình chỉ toàn là giọt nước mắt cùng với nỗi bất hạnh của bao người? Thomas Merton đã từng nói: "Nếu chúng ta chỉ biết tìm hạnh phúc cho riêng mình thì có thể chúng ta sẽ chẳng bao giờ tìm thấy. Hạnh phúc đích thực là biết sống vì người khác". Bạn giàu sang ư? Bạn thành công ư? Nhưng khi đã trở nên vô cảm, bạn chỉ thấy mỗi bản thân mình mà thôi. Sự giàu sang, sự thành công như vậy có mang lại hạnh phúc cho bạn không khi bạn chỉ sống một mình, hay đúng hơn là bạn tự tách mình ra khỏi cộng đồng, sống không sẻ chia.

Sống đôi khi đơn giản là học cách yêu thương. Hãy thử một lần trải lòng mình ra dù chỉ là chút ít ỏi. Bởi vì, khổ đau được san sẻ sẽ vơi đi một nửa, còn hạnh phúc được san sẻ sẽ nhân đôi. Hãy thử nghĩ xem, cụ già trên đường kia sẽ có thể qua đường nếu bạn chịu bỏ chút ít thời gian dừng xe lại và dắt cụ qua. Em bé sẽ không lạc giữa chợ nếu bạn chịu bỏ chút ít thời gian đưa em về phòng công an tìm mẹ... Mỗi ngày đến trường, bạn có thể dành dụm một chút ít tiền cho quỹ "Vì người nghèo". Nhiều, rất nhiều những việc bạn có thể làm nếu bạn chịu bỏ "chút ít". Những đóng góp của bạn đôi khi rất nhỏ nhặt nhưng quan trọng hơn hết, đó là tình thương, là sự quan tâm chia sẻ, là cả một tấm lòng. Hãy làm những gì có thể để giúp cho nỗi đau của bao người được vơi đi. Sự trao đi yêu thương đôi khi cũng là điều mang lại hạnh phúc. Phải nói rằng, xã hội càng văn minh, thì con người đối xử với nhau nhân ái hơn, văn minh hơn. Tuy nhiên, vẫn tồn tại đâu đó lối sống thực dụng, ích kỉ là làm tổn thương đến truyền thống "nhiều điều phủ lấy giá gương" của dân tộc ta. Vì vậy, chúng ta không nên nói đời sống công nghiệp đã làm nảy sinh "bệnh vô cảm", mà căn bệnh ấy xuất phát từ việc giáo dục con em và công dân chúng ta chưa thật nghiêm túc. Thật khó tìm nguyên nhân đầy đủ, nên xin trao câu hỏi này cho các nhà giáo dục và xã hội học, tâm lí học,...

Trong ca khúc "Mưa hồng", cố nhạc sĩ Trịnh Công Sơn đã từng viết: "Cuộc đời đó có bao lâu mà hững hờ". Vâng, đừng sống quá vội vã! Đừng để dòng đời hối hả có thể cuốn bạn đi! Đừng quay lưng lại với tất cả! Đừng để dòng màu đỏ chảy trong con người bạn trở nên lạnh đen. Đừng để một khi nào đó dừng lại, bạn chợt nhận ra mình đã vô tình đánh mất quá nhiều thứ! Hãy nuôi dưỡng lòng nhân ái, tình thương của mình cùng mọi người đẩy lùi "căn bệnh vô cảm" kia. Và cũng bởi vì: ngày mai có thể sẽ không bao giờ đến nên hãy cho và nhận những gì bạn có trong ngày hôm nay.

www.eLib.vn